

Nové popisy a kombinace v čeledi Cactaceae III

New descriptions and combinations in Cactaceae III

J. J. Halda^{1/}, P. Heřtus^{2/}, L. Horáček^{3/}, M. Malina^{4/} & I. Milt^{5/}

^{1/}51791 Sedloňov 125, jhalda@jjh. cz; ^{2/}25084 Sibirina, CZ; ^{3/}Prásková Lhota 16, 29431 Krnsko, CZ; ^{4/}Ústecká 382, 18400 Praha 8-Dolní Chabry, CZ; ^{5/}Nasobůrky 51, 78321 Chudobín, CZ.

Key words: taxonomy, *Sulcorebutia*, *Cactaceae*.

Sulcorebutia canigueralii (Cardenas) Buining et Donald
var. *applanata* (Donald et Krahn) L. Horáček comb. nov.

Bas: *Sulcorebutia verticillacantha* Ritter var. *applanata* Donald et Krahn in Cact. & Succ. J. (GB) 42(2):37 (1980).

Sulcorebutia purpurea (Donald et Lau) Brederoo et Donald
subsp. *gigantea* J. J. Halda, P. Heřtus et L. Horáček subsp. nova

DESCRIPITIO: A similis subsp. *purpurea* spinibus grandis aciculatis erectis unicoloris, floribus unicoloribus et alliis characteribus differt.

Radix principis ca 100 mm longa, ad 40 mm in diametro; plantae singulares vel caespitosi, caule globulare, apice applanato, ad 150 mm diametro, costis ad 20, ascendentis apice applanato, viridis ad glaucis; areolae lana albida postea glabrescens; spinis ad 50 mm longis, flavis; flos siphonanthus, ad 30 mm diametro, 25 mm longus, roseus; fructus purpureo-fuscus, ad 8 mm diametro; semen ca 1.4 mm longum globosum; testa tuberculata, brunneo-nigra.

HOLOTYPUS: PR11973; 14.11.2007, leg. J. J. Halda, P. Heřtus et L. Horáček (JJH, PH, LH07111401).

PATRIA ET DISTRIBUTIO: Bolivia department Chuquisaca provincia Oropeza: saxetum graminosum 2900m supra mare.

Nejrobustnější taxon z komplexu *S. purpurea* – proto nazván “obří, gigantický”.

POPIS: Od podobné subsp. *purpurea* se liší především robustním stonkem, tlustými jehlovitými vzpřímenými jednobarevnými ostny, uniformními květy a dalšími znaky.

Hlavní kořen ca 100 mm dlouhý, do 40 mm v průměru; stonk jednotlivý nebo trsovité, kulovité se zploštělým temenem, do 150 mm průměru; žeber do 20, rozložitých a oploštělých; epidermis zelená az šedivá; vlnaté chlupy na areolách zprvu bílé, později olysávají; ostny do 50 mm délky jsou žluté; květ nálevkovitý, do 30 mm průměru, do 25 mm délky je růžový; plod purpurově hnědý, do 8 mm průměru; kulovitá semena ca 1.4 mm v průměru; testa bradavičnatá, hnědočerná.

ROZŠÍŘENÍ: Bolivia, department Chuquisaca, prov. Oropeza: travnaté skalnaté svahy mezi Ansaldo a Acacio v nadmořské výšce 2900 m.

POZNÁMKY: Tento taxon je výjimečný jak svou velikostí (největší z komplexu *S. purpurea*), tak uniformním žlutým otrněním či zcela uniformními růžovými květy. Jeho izolovaný výskyt potvrzuje umístění v ranku poddruhu.

The most robust taxon of the *S. purpurea* – complex (gigantic).

DESCRIPTION: Differs from subsp. *purpurea* in having robust stem, thick aciculate erect unicolor spines, unicolor flowers etc.

Taproot ca 100 mm long and up 40 mm across; stem mostly single (less often cespitose), globular with flattened top, up 150 mm across; ribs up 20, applanate and more or less depressed; epidermis

green to grey;wooly hairs on fresh areoles white, later glabrescent; spines up 50 mm long yellow; pink uniform flowers siphonant, up 30 mm across, up 25 mm long; fruit purple-brown, up 8 mm across; globular seeds ca 1.4 mm across; testa tuberculate, brownish-black.

DISTRIBUTION: Bolivia, department Chuquisaca, prov. Oropeza: grassy rocky slopes between Ansaldo and Acacio at altitude 2900 m above sea level.

NOTES: This taxon is quite unusual as the largest member of *S. purpurea* – complex, with uniform yellow spination or with concolorous pink flowers. Its isolated distribution confirm its position in the subspecies – rank.

***Sulcorebutia purpurea* (Donald et Lau) Brederoo et Donald
subsp. *horacekii* (Slaba) J. J. Halda et M. Malina comb. nov.**

Bas: *Sulcorebutia horacekii* Slaba in Kaktusy 43(4) :124(2007).

This interesting taxon belongs to the *S. purpurea* complex - differs basically in having very short spination and shorter flowers with only few scales on the tube. Ecologically is very interesting too, because inhabits flats with clayish soils, without any stones. I suppose that its position as a subspecies is more acceptable.

Tento zajímavý taxon patří do okruhu *S. purpurea* – liší se hlavně krátkými trny a kratšími květy s jen několika šupinami na trubce. Ekologicky je též velmi zajímavý, protože osidluje jemně jílovitopísčité náplavy bez kamení a štěrku. Předpokládáme, že jeho postavení jako subspecie je více přijatelné.

***Sulcorebutia purpurea* (Donald et Lau) Brederoo et Donald
subsp. *jolantae* J. J. Halda, P. Heřtus et L. Horáček subsp. nov.**

DESCRIPTION: A simili subsp. *purpurei* caulibus minoribus, spinibus grandis aciculatis erectis nigris, floribus unicoloribus et alliis characteribus differt.

Radix principis ca 80 mm longa, ad 40 mm in diametro; plantae singulares, caule globulare apice applanato, ad 80 mm diametro, costis ad 21, ascendentis apice applanato; epidermis viridis vel purpureis; areolae lana albida postea glabrescens; spinis ad 15 mm longis, rubro-brunneis; flos siphonanthus ad 30 mm diametro, 20 mm longus, roseo-violaceus; fructus purpureo-fuscus, up 10 mm diametro; semen ca 1.2 mm longum globosum; testa tuberculata, brunneo-nigra.

HOLOTYPUS: PR11974; 26.11.2007, leg. J. J. Halda, P. Heřtus et L. Horáček (JJI, PH, LH071126).

PATRIA ET DISTRIBUTIO: Bolivia department Chuquisaca provincia Zudanez: saxetum graminosum prope pagum Laguna Grande 2800m supra mare.

Pojmenována po manželce Heinze Swobody – Jolantě.

POPIS: Podobná subsp. *purpurea* avšak s menším stonkem, silnými jehlovitými vzpřímenými černými ostny, jednobarevnými květy a dalšími znaky.

Hlavní kořen ca 80 mm dlouhý, do 40 mm průměru; stonek jednotlivý, kulovitý se zploštělým temenem, do 80 mm průměru; žeber do 21, rozložitých a nahoře zploštělých; epidermis zelená až purpurová; areoly zprvu s bílými vlnatými chlupy, které později zesednou; ostny do 15 mm délky, červenohnědé barvy; květ nálevkovitý do 30 mm průměru a do 20 mm délky, růzovofialový; plod purpurově hnědý, do 10 mm průměru; semeno ca 1.2 mm průměru kulovité; testa bradavičnatá, hnědočerná.

ROZŠÍŘENÍ: Bolivia, department Chuquisaca, provincia Zudanez: travnaté skalky poblíž vesnice Laguna Grande 2800 m nad mořem.

Tento zajímavý taxon byl po dlouhou dobu opomíjen – jeden ze Swobodových nálezů.

Named after Heinz Swoboda's wife Jolanta.

DESCRIPTION: Similar to subsp. *purpurea*, but with smaller stem, thick acuminate erected black spines, unicolored flowers and others characteristics.

Taproot ca 80 mm long, up 40 mm across; stem single, globose with flattened top, up 80 mm across; ribs up 21, broadened and flattened; epidermis green to purple; fresh areoles with white wooly hairs, later grayish ones. Flowers siphonant, up 30 mm across and up 20 mm long, rose-violet; fruit purple-brown, up 10 mm across; seeds up 1.2 mm across globose; testa tuberculate, brownish-black.

DISTRIBUTION: Bolivia, department Chuquisaca, prov. Zudanez: grassy rocks near the village Laguna Grande at elevation 2800m above sea level.

This interesting taxon was omitted for long time – one of the interesting Swoboda's discoveries.

Sulcorebutia purpurea (Donald et Lau) Brederoo et Donald
subsp. ***santiagensis*** (Rausch) L. Horáček comb. nov.

Bas: *Sulcorebutia santiagensis* Rausch in Kakt. u. a. Sukk., 30: 237 (1979).

Postavení tohoto taxonu jako druhu je příliš nadnesené a proto jej přeřazuji do ranku poddruhu. The position as a species is too high for this taxon – I suppose that subspecies will fit better.

Sulcorebutia tarabucoensis Rausch
subsp. ***aureiflora*** (Rausch) L. Horáček comb. nov.

Bas: *Sulcorebutia verticillacantha* Ritter subsp. *aureiflora* Rausch in Kakt. u. a. Sukk., 23: 123 (1972).

This taxon without any doubts belongs to the *S. tarabucoensis*-complex.

Tento taxon bez pochyby patří do okruhu *S. tarabucoensis*.

Sulcorebutia tarabucoensis Rausch
subsp. ***rauschii*** (Frank) J. J. Halda et M. Malina comb. nov.

Bas: *Sulcorebutia rauschii* Frank in Kakt. u. a. Sukk., 12: 238, 239 (1969).

This taxon without any doubts belongs to the *S. tarabucoensis*-complex. The main differences are short pectinate spination and dark epidermis.

Tento taxon patří bez pochyby do přibuzenského okruhu *S. tarabucoensis*. Od subsp. *tarabucoensis* se liší hlavně krátkým pektinátním otrněním a tmavou epidermis.

Literatura

Donald J. D. & Krahn W. (1980): A new variety of *Sulcorebutia verticillacantha* (Cactaceae). - Cactus & Succulent Journal (GB), 42(2):37-39.

Frank G. (1969): Eine neue Art der Gattung *Sulcorebutia* Backeberg. - Kakteen und andere Sukkulente, 12: 238-239.

Rausch W. (1972): Eine neue unterart von *Sulcorebutia verticillacantha* Ritter. - Kakteen und andere Sukkulente, 23: 122-125.

Rausch W. (1979): Geschichte, Abgrenzung und Verwandtschaft der Gattung *Sulcorebutia*. - Kakteen und andere Sukkulente, 30: 237-245.

Slaba R. (2007): *Sulcorebutia horacekii* – nečekaný objev z okolí Aiquile. - Kaktusy (CZ) 43(4):120-124.